

N:o 212.

Af herr **D. Persson** i Tällberg m. fl., *angående skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om viss ändring i kongl. förordningen den 24 oktober 1885 angående försäljning af vin och maltdrycker m. m.*

I en vid förlidet års riksdag i Andra Kammaren väckt och af trettioåtta dess ledamöter underskrifven motion (n:o 162) framhölls, huru som under de senare åren åtskilliga förändringar vidtagits i kongl. förordningen af den 24 oktober 1885 angående försäljning af vin och maltdrycker m. m., i syfte att åtminstone på landsbygden försvåra åtkomsten af dessa mindre alkoholhaltiga, dock långt ifrån oskadliga rusdrycker, och dervid betonades, att för en hvar, som vore förtrogen med förhållandena ute i bygderna, det vore tydligt, att de vidtagna åtgärderna icke vore tillräckliga.

Efter det motionärerna medgifvit, att åtminstone på landsbygden den s. k. »tiolitersförordningen», som den 1 oktober 1893 trädde i kraft, i någon mån verkat välgörande, ehuru ingalunda till fyllest, påvisade motionärerna en särskild art af missbruk, som gör sig gällande vid försäljning af öl på landsbygden, nemligen försäljning af öl från fordon eller efter vägar, hvarest motionärerna fortsätta: »Detta kringförande af maltdrycker å fordon och försäljning från dem har utvecklats till en fullständig »gårdfarihandel», och landsbygden har derigenom hem-sökts af en snart sagdt oräknelig mängd af ambulerande ölmagasin, som utköras på såväl allmänna landsvägar som byvägar. Då flera sådana »flyttbara ölmagasin» samtidigt kunna vara i rörelse i skilda delar af en

kommun, är det svårt, ja, vanligtvis omöjligt för vederbörande att upprätthålla ordning och öfvervaka förordningens efterlevnad. Och ej nog med att dessa ölvagnar komma från bryggerierna, de utsändas äfven från s. k. öltappningsaffärer — ett slags bryggerifilialer — hvilka planteras ut här och der i socknarna, der möjlighet till afsättning kan finnas. Uttrugandet af de varor, som dessa fordon medföra, sker ofta på ett särdeles påträngande sätt, och der så ej är fallet, är den lätta åtkomsten af öl, ofta alldeles utanför stugudörren, der dessa fordon stanna, tillräcklig anledning för föräldrar och husbönder att påkalla lagstiftningens ingripande.»

Rigtigheten af de åsigt, som förlidet år uttalades i ofvan citerade motion, hafva till fullo bekräftats genom ytterligare ett års erfarenhet. Och från nästan alla delar af landet klagas öfver det moraliska förderf och den ekonomiska förlust, som åstadkommas genom berörda försäljningssätt. Lagstiftningen har derfor i detta hänseende både rättighet och skyldighet att ytterligare ingripa. Och vi våga påstå, att en ändring i åberopade kongl. förordning, åsyftande afskaffandet af försäljningsrätten af öl från fordon, icke allenast uppbäres af den allmänna opinionen i landet, utan rent af påkallas af densamma.

Andra Kammarens tillfälliga utskott n:o 3, till hvars behandling ofvannämnda motion sistlidne riksdag hänvisades, afstyrkte visserligen densamma, dock med reservation af tre ledamöter. Utskottet anförde bland annat såsom skäl för sitt afstyrkande de förändringar, som vidtagits i ofvan nämnda kongl. förordning och hvilka tillkommit genom kongl. kungörelsen af den 10 juli 1891 till följd af Riksdagens skrivelser af den 19 maj 1890 och den 6 maj 1891. Enligt utskottets åsigt skulle stadgandet i 15 § 2 mom. innebära tillräckliga garantier mot missbruk i anmärkta hänseende. Utskottet anförde vidare från Riksdagens ofvannämnda skrivelse af den 19 maj 1890 »att då maldrycker, måttligt njutna, vore icke blott oskadliga, utan äfven stärkande och närande, samt såväl tillverkning som försäljning af desamma sålunda vore en både loflig och i många afseenden nyttig näring, i hvars utöfvande lagstiftaren endast i högsta nödfall och undantagsvis borde hämmande ingripa, borde någon allmänt gällande föreskrift om viss bestämd inskränkning deri icke omedelbart i lag meddelas, så mycket mindre som olika förhållanden i skilda delar af landet kunde göra en inskränkning på det ena stället lika öfverflödig som på ett annat af behovet påkallad; den ifrågasatta inskränkningen borde endast afse den försäljning, som under maldryckernas kringförande i stad eller på landet för bryggeriernas räkning bedrefves med samma drycker.»

Sedan utskottet vidare redogjort för tillkomsten af 15 § 2 mom., återger utskottet en del af hvad lagutskottet i sitt utlåtande (n:o 30) af den 13 april 1891 yttrat i afseende på Kongl. Maj:ts förslag i berörda hänseende; hvarefter utskottet beträffande motionärernas förslag kommer till det för oss ofattliga resultat, att den af motionärerna ifrågasatta ändringen i kongl. förordningen angående försäljning af vin och maltdrycker m. m. skulle innebära ett frångående af de åsigter, Riksdagen år 1890 och 1891 i detta ärende uttalat och i konsekvens dermed ett utdömande af den ofvan omförmälda åtgärd i nykterhetens intresse, hvilken Riksdagen år 1891 gillat och godkänt.

På grund af hvad utskottet anfört, hemställde detsamma om afslag å motionen.

Då vi nu i hufvudsak vilja upptaga samma förslag till förändringar i kongl. förordningen angående försäljning af vin och maltdrycker m. m., som i åberopade motion vid förra riksdagen påyrkades, torde det tillåtas oss att i korthet få bemöta några af de skäl, som utskottet lade till grund för sitt afstyrkande af motionen.

Hvad först beträffar Riksdagens åberopade skrifvelse af den 19 maj 1890, hvori tillverkning och försäljning af maltdrycker påstås vara »en både lofflig och i många afseenden nyttig näring», vilja vi erinra derom, att *hvarje* näring är lofflig, när den bedrifves på det sätt, i den ordning och inom de gränser, som lag eller författningar föreskrifva. Men om det i tillämpningen visar sig, att de i lagen föreskrifna gränserna äro för obestämda, och näringen är af sådan art och beskaffenhet, att utöfningen deraf medför menliga följder såväl för samhället som den enskilde, sedlighet och moral kränkas, oordningar och brott främjas, då blir denna näring hvarken nyttig eller från moralisk synpunkt lofflig, och då är det både loffligt och nyttigt, ja, äfven nödigt att lagen ändras, och rättigheten till en sådan närings utöfvande i viss grad inskränkes.

Rörande utskottets påstående, att motionärernas förslag skulle innebära ett frångående af de åsigter, Riksdagen år 1890 och 1891 i detta ärende uttalat, och i konsekvens dermed ett utdömande af den åtgärd i nykterhetens intresse, hvilken Riksdagen år 1891 gillat och godkänt, må det tillåtas oss att erinra, att motionärernas förslag, i motsats till hvad utskottet påstår, tvärt om vinner kraftigt stöd af Riksdagens omförmälda skrifvelse den 19 maj 1890, hvori det just framhålles, att den ifrågasatta inskränkningen borde afse den försäljning, som under maltdryckernas kringförande i stad eller på landet för bryggeriernas räkning bedrifves med samma drycker.

Riksdagens omförmälda skrifvelse, som i första hand uttrycker

Riksdagens önskan om de ändringar, Kongl. Maj:t då borde vidtaga, anger äfven, att det just är på detta område — *kringföringen af malt-drycker* — som lagstiftaren företrädesvis bör rigta sin uppmärksamhet och vidtaga reformer; och Riksdagen har dermed ingalunda afsett att fränsäga sig rätten till påyrkande af behöfliga förändringar och förbättringar i oftanämnda förordning. Motionärerna hafva således icke frångått de af Riksdagen uttalade åsigtter, ej heller utdömt de åtgärder, som af Kongl. Maj:t vidtagits i nykterhetens intresse, utan de hafva, såsom en talare under diskussionen i Andra Kammaren förlidet år påvisade, endast afsett en komplettering af förordningen i fråga, och de hafva gjort detta på den väg och inom det område, som Riksdagen sjelf utstakat.

Som ett ytterligare skäl för befogenheten och nödvändigheten af den föreslagna förändringen åberopa vi den omständigheten, att, oaktadt utskottet afstyrkt motionen, densamma dock bifölls af Andra Kammaren.

Åberopande Andra Kammarens förra året i ärendet fattade beslut, tillåta vi oss sålunda att å nyo upptaga ett förslag, åsyftande förbud mot försäljning af vin och öl från fordon. Vi göra detta desto hellre, som vi äro öfvertygade derom, att denna försäljning utefter vägarna är ett verkligt ondt, som på landsbygden hotar att förderfva och demoralisera särskildt ungdomen, ett ondt, som efter den s. k. »tiolitersförordningens» tillkomst framträder så mycket skarpare och nästan tillintetgör det goda resultat, man eljest kunnat hoppas af nämnda förordning.

Oaktadt försäljning af vin från fordon ej i nämnvärd grad förekommit, torde dock ett förbud deremot böra ske samtidigt med förbudet mot ölförsäljningen, ty i annat fall blefve nog följderna, att samma missbruk, som nu råder beträffande ölhandeln, skulle ega rum med försäljning af vin; och då för båda dessa dryckers försäljning samma bestämmelser nu äro gällande, torde ej skäl föreligga att påkalla någon åtskilnad beträffande kringföringen.

Vi torde härvid böra nämna, att vi icke åsyfta ett förbud mot sjelfva forslingen af vin och malt-drycker, utan endast mot försäljning deraf från fordon, likasom vi icke heller afse eller önska någon inskränkning i rätten till försäljning af svagare, icke rusgifvande malt-drycker, derest, såsom i en annan vid denna riksdag väckt motion påyrkas, en gräns mellan s. k. svagdricka och öl varder i lag eller författning bestämd.

På grund af hvad vi sålunda anfört, hemställa vi,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t begära sådan ändring i kongl. förordningen af den 24

oktober 1885 angående försäljning af vin och malt-
drycker m. m., sådan denna förordning lyder enligt
kongl. kungörelsen af den 10 juli 1891, att hvad i
nämnda förordning under vissa vilkor stadgas om rätt
till kringföring till försäljning af vin och maltdrycker
på landsbygden må upphävas, såvidt dylik kringföring
ej afser försäljning inomhus eller å fartyg.

Stockholm den 4 februari 1896.

<i>D. Persson</i> i Tällberg.	<i>E. J. Ekman.</i>	<i>John Olsson.</i>
<i>A. F. Broström.</i>	<i>Ollas A. Ericsson.</i>	<i>E. Norman.</i>
<i>M. Alsterlund.</i>	<i>Henrik E. Ahrenberg.</i>	<i>Adolf Ericson.</i>
<i>W. Bengtsson.</i>	<i>Anders Olsson</i> från Luggude härad.	<i>Lars Petter Larsson.</i>
<i>And. Olsson</i> i Mårdäng.	<i>Edv. Svensson.</i>	<i>G. Sälling.</i>
<i>Halvar Eriksson.</i>	<i>Joh. Sjöberg.</i>	<i>N. J. Nilsson.</i>
<i>J. A. Lundström.</i>	<i>J. Lindgren.</i>	<i>Emil Olsson.</i>
<i>K. E. Holmgren.</i>	<i>A. G. Ericsson.</i>	<i>A. H. Göthberg.</i>
<i>C. J. Hammarström.</i>	<i>J. Anderson</i> Lysvik.	<i>O. Anderson.</i>
<i>E. Andersson,</i> Upsala.	<i>O. Walter.</i>	<i>Nils Hanson.</i>
<i>P. Norberg.</i>	<i>A. Göransson.</i>	<i>Jonas Andersson</i> i Ölsund.
<i>A. G. Jönsson.</i>	<i>J. Nordin.</i>	<i>J. G. Hazén.</i>
<i>J. M. Johansson.</i>	<i>B. P. Ersson.</i>	<i>C. F. Wallbom.</i>
<i>C. E. Thor.</i>	<i>C. J. Mustaparta.</i>	<i>Carl G. Grundell.</i>
<i>Carl Carlson Bonde.</i>		<i>Oskar Eklund.</i>